

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Ярослав СТЕФУРАК, 1994 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2017 р. Державний вищий навчальний заклад «Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого» за спеціальністю «Правознавство», працює помічником приватного нотаріуса в м. Городенка, Івано-Франківської області, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.246, утворена наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ від 23 липня 2026 року №987, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої
ради –

Сергія ДЕРЕВ'ЯНКА, доктора політичних наук, професора, професора кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рецензентів –

Тетяни МАДРИГИ, кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Василя МАРЧУКА, доктора історичних наук, професора, професора кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Офіційних опонентів –

Галини ЗЕЛЕНЬКО, доктора політичних наук, професора, директора Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, член-кореспондент НАН України; Ганни АГАФОНОВОЇ, кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

на засіданні 24 вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Ярославу СТЕФУРАКУ на підставі публічного захисту дисертації «Інституційна спроможність громадянського суспільства в Україні» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертацію виконано у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Оксана ЛИПЧУК, кандидат політичних наук, доцент, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, доцент кафедри політичних наук.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що:

вперше: розроблено динамічну матрицю формування резильєнтності та диференціації громадянського суспільства, яка демонструє зумовленість процесу автономізації його функцій та зміцнення інституційної спроможності дистанціюванням від державного центру у контексті стадій суспільної еволюції: 1) стадія консолідації інтересів суспільства та формування внутрішніх комунікативних зв'язків; 2) стадія інституціоналізації громадянського суспільства та диференціації функцій ОГС; 3) стадія функціональної автономії ГС та паритетної взаємодії з державою; 4) стадія міжінституційної співпраці на міжнародному рівні. На основі аналізу відповідності вітчизняного громадянського суспільства змістовним імперативам кожної стадії визначено його точку розвитку у траєкторії активного переходу від етапу операційної автономії до посилення міжнародної суб'єктності; запропоновано контекстне визначення змісту поняття «самоорганізаційний потенціал громадянського суспільства»: з точки зору інституціональної складової – це мірило автономії та операційної здатності інститутів громадянського суспільства до самовідтворення та саморегуляції, котра визначає рівень суб'єктності громадського сектору в його паритетній взаємодії з іншими інститутами (державою, бізнесом тощо); з позиції соціоцентричного підходу – сукупність прихованих та реальних ресурсів (людських, соціальних, інтелектуальних), що визначають спроможність 22 громадян об'єднуватися у добровільні структури без зовнішнього державного примусу для вирішення спільних проблем та захисту групових інтересів; актуалізовано чинники інституційної спроможності громадянського суспільства в Україні: мережування громадських інституцій, зміцнення комунікативних зв'язків, адаптація до мінливих кризових обставин суспільно політичного та економічного життя (передусім в умовах повномасштабної війни), набуття нових та поглиблення наявних компетентностей у контексті діяльності галузевих ОГС, посилення власної суб'єктності як у взаємодії з державою, так і на міжнародній арені, розширення набору технологічних рішень для оптимізації своїх функцій;

уточнено: характеристики моделей співіснування держави і громадянського суспільства, виходячи з архітектоніки його суб'єктності, переваги партнерства як комплексного чинника оптимізації громадянсько державних відносин, категоризацію архетипів громадянської поведінки у контексті її прояву на місцевому рівні;

набули подальшого розвитку: обґрунтування модерних вимог для формування спроможного громадянського суспільства, з'ясування тенденцій у формуванні функціональних практик громадянського суспільства, комплексна детермінація причин зростання кількості та мережування ОГС в Україні;

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що положення, аргументація і висновки дисертації можуть використовуватись

фахівцями, які досліджують розбудову громадянського суспільства, його взаємодію з державою та її інститутами, міжнародними урядовими та неурядовими інституціями, чинники впливу на громадянське суспільство поточних обставин воєнного стану, процесів децентралізації та євроінтеграції. Положення кваліфікаційної праці стануть у пригоді при реалізації міжнародної проектної діяльності, залученні донорської допомоги для покращення гуманітарної ситуації в країні та зарубіжного досвіду для поглиблення компетентностей вітчизняного громадського сектору. Висновки та результати роботи можуть бути використані для розроблення навчальних програм за напрямками підготовки «Політологія», «Міжнародні відносини», «Державне управління», «Проектний менеджмент», у викладанні навчальних дисциплін «Політичні інститути та політичні процеси в Україні», «Публічна політика», «Європейські студії», «Методологія наукового дослідження», «Державне управління та місцеве самоврядування», «Політичний менеджмент», «Державна політика», «Політичний консалтинг» тощо; при написанні підручників та навчально-методичних посібників.

Дисертація виконана державною українською мовою.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить по три підрозділи, висновків, списку літератури та використаних джерел (317 позицій, розміщені на 3 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 241 сторінку, із них основного тексту – 190 сторінок.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 14 праць, у тому числі: чотири статті у вітчизняних фахових та одну – у міжнародному наукометричному виданні (у співавторстві), дев'ять тез наукових конференцій, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Стефурак Я. До проблеми моделювання громадянського суспільства. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2025. Вип. 20. С. 321–328.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-38>
URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/254>
2. Стефурак Я. Децентралізація як чинник впливу на організаційну структуру громадянського суспільства. *Регіональні студії*. 2025. № 40. С. 84–90.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.40.14>
URL: <https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/40/16.pdf>

3. Стефурак Я. Сучасні виклики у формуванні глобального громадянського суспільства. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право.* 2025. № 2. С. 115–121.
DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2\(66\).337632](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2(66).337632)
URL: <https://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/337632>
4. Стефурак Я. Еволюція політологічного осмислення феномену «громадянське суспільство». *Науковий журнал «Політикус».* 2025. № 3. С. 7–12.
DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-3.1>
URL: https://politicus.od.ua/3_2025/3.pdf

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої:

1. Сергій ДЕРЕВ'ЯНКО, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Тетяна МАДРИГА, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Василь МАРЧУК, доктор історичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Галина ЗЕЛЕНЬКО, доктор політичних наук, професор, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, член-кореспондент НАН України.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Ганна АГАФОНОВА, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ ДФ 20.051.246 Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ присуджує Ярославу СТЕФУРАКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

С. Д.

Сергій ДЕРЕВ'ЯНКО